

CÓ PHẢI ĐẠO CAO ĐÀI LẤY ĐẠO GIÁO LÀM TRUNG TÂM?

TRẦN VĂN RẠNG^(*)

Trong quyển *Lí luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo ở Việt Nam*⁽¹⁾, Giáo sư Đặng Nghiêm Vạn đã viết: “Đạo (Cao Đài) dựa trên nguyên lí Tam giáo đồng nguyên, Ngũ chi hợp nhất, lấy Đạo giáo làm trung tâm cả về nội dung lẫn phương pháp”.

Đó là nhận xét đúng nhưng chưa đầy đủ. Người Cao Đài hãnh diện là họ kế thừa truyền thống Tam giáo với ba tiêu điểm: 1) *Thiên khai huỳnh đạo*: Thờ Ngọc hoàng Thượng Đế, các danh nhân có công với đất nước, phò cơ chấp bút; 2) *Phật giáo chấn hưng* (Bouddhisme rénové): thực hiện Tam quy, Ngũ giới, trai ki⁽²⁾; *Nho tông chuyển thế*: trường đạo dạy chữ Hán, đạo Trung Dung, các nghi lễ và thờ tổ tiên.

Chủ trương quy Tam giáo của đạo Cao Đài vì thời đại Lý - Trần đã giúp đất nước hưng thịnh, bắt nguồn từ những luồng tư tưởng lớn trên bán đảo Ấn Trung: Phật giáo, Đạo giáo và Khổng giáo “mà nhiều người tin tưởng trong tương lai những luồng tư tưởng này có thể dung hợp thành một ý thức hệ kiêm đủ chân - thiện - mỹ, khả dĩ đem lại cho Phương Đông và toàn thể nhân loại một cuộc sống tinh thần cũng như vật chất đầy đủ, tốt đẹp, luôn luôn khai phóng và hướng thượng”⁽³⁾.

Trong thời khai nguyên, đạo Cao Đài bị sự khống chế của các vị Thái Lão sư bên Ngũ Chi Minh Đạo. Họ vốn là người Minh Hương sang Việt Nam lánh nạn từ thời nhà Mãn Thanh. Cơ bút của Minh Thiện, kinh Nhật tụng của Minh Lý, Tịnh luyện của Minh Đường, làm Tân Luật do Minh Sư chủ trì. Chính Ngũ Chi đã tạo nên quan niệm về vũ trụ mông lung, nhân sinh quan dị đoan. Cũng chính họ tạo nên sự tách rời khỏi Cơ phổ độ của ông Ngô Văn Chiêu. Ông từng nói: Đạo chó Thiên Địa Hội sao mà ồn ào⁽⁴⁾. Chính các vị Thái Lão sư viết nên Tân Luật: “Bực Thượng thừa theo Đại Đạo buộc phải để râu tóc”⁽⁵⁾ vì chính họ lúc ấy đang để râu tóc là một cái cớ để hình thành Ban Chính Đạo Bến Tre. Cũng chính vị Thái Chuồng Pháp đòi lại chùa, đạo Cao Đài từ đó (1927) rời khỏi Thiên Lâm tự.

Sau đó, Lý Thái Bạch chỉ dẫn xây cất Toà Thánh và xác nhận “Chi chi cũng ở tại Tây Ninh này mà thôi”⁽⁶⁾. Mọi Thánh

*. Nhà nghiên cứu, Tây Ninh.

1. Đặng Nghiêm Vạn. *Lí luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo ở Việt Nam*, Hà Nội 2003, tr. 304.

2. Gabriel Gobron. *Histoire et philosophie du Caodaisme*, Paris, Dervy 1949.

3. Nguyễn Hữu Lương. *Kinh Dịch với vũ trụ quan Đông Phương*. Tp. Hồ Chí Minh 1992, tr. 27.

4. Trương Hiến Pháp. *Đạo sử 1960*.

5. *Tân luật phái chánh truyền*. Paris, Gasnier 1952, tr. 7.

6. *Thánh ngôn sưu tập*, quyển 1, tr. 111.

ngôn phải được cho trong Kỳ ba Phổ độ mới phù hợp với nền Tân Tôn giáo, để tránh lẫn lộn với giáo điều cũ.

Đức Chí Tôn dạy thờ ngài như sau: “Một quả cầu Càn Khôn như trái đất. Bề Kinh tâm 3,3 mét. Cung Bắc Đẩu và tinh tú vẽ lên quả Càn Khôn... Trên sao Bắc Đẩu con vẽ Con Mắt thầy”⁽⁷⁾. Bước vào đền Thánh, ta thấy ngay quả Càn Khôn (Thiên đạo), phía dưới là 7 cái ngai (Nhơn đạo), còn các vị giáo chủ của Nhất kì, Nhị kì tạc hình trên cao chữ M (kính nhi viễn chi).

Quả Càn Khôn đặt trên Bát Quái Cao Đài. Nếu gọi Bát Quái Phục Hy là Tiên Thiên, Bát Quái Văn Vương là Hậu Thiên thì Bát Quái Cao Đài là Trung Thiên⁽⁸⁾ chủ về con người.

Trong Bát Quái Cao Đài khi quả Càn di chuyển chồng lên quả Khôn thì quả Tốn cũng di chuyển chồng lên quả Cấn mà sinh ra quả Tiệm (Tốn trên Cấn dưới) tức Âm - Dương tương hợp mà sinh ra con người.

Mặt khác, quả Càn Khôn đường kính 3,3 mét là các biểu tượng: $3 - 3 = 0$ (Hư vô); $3 : 3 = 1$ (Thái Cực); $3 \times 3 = 9$ (Thái Dương tức Mặt Trời); $3 + 3 = 6$ (Thái

Âm tức Mặt Trăng). Trên quả cầu Càn Khôn vẽ Con Mắt. “Thầy chẳng giống chi hết. Thầy tốt đẹp chưa ngòi bút phàm nào vẽ được”⁽⁹⁾. Thánh ngôn xác định trong không gian có nhiều Thái Dương hệ. Thiên Nhãn hằng hữu nơi cung Bắc Đẩu, là Thái Cực thống ngự cả Mặt Trời, Mặt Trăng, các hành tinh rất nhiều mà Trái Đất là địa cầu 68, nền văn minh còn kém xa các địa cầu khác có người ở. “Bực Đế Vương nơi địa cầu này, chưa vào dạng bực chót của địa cầu 67. Trong địa cầu 67, nhưn loại cũng phân nhiều đẳng cấp. Địa cầu này càng tăng tiến lên hoài cho tới đệ nhứt cầu”⁽¹⁰⁾.

Như thế, quan niệm về vũ trụ và nhân sinh của Đạo giáo và Ngũ Chi Minh Đạo là quan niệm cổ xưa của Trung Quốc, không phù hợp với nền Tân Tôn giáo Cao Đài, với thời gian người ta sẽ thấy rõ những điểm khác biệt đó./

7. *Thánh ngôn hợp tuyển*, quyển 1, Tây Ninh 1950, tr. 34.

8. *Hành Sơn Lương Vĩnh Thuật*. Trung Thiên (dịch), Trung Thiên đạo, Paris 1952.

9. Nguyễn Hương Hiếu. *Đạo sử II*, CA, 1995, tr. 228.

10. *Thánh ngôn hợp tuyển*. Sđd., tr. 51.